

Gemeenteziekenhuis Frans Halsstraat

Aan het begin van de twintigste eeuw bleek al snel dat de her en der verspreide klinieken en ziekenhuisjes in de Zaanstreek niet over voldoende ruimte en middelen beschikte. Er was geen geschikte ruimte om operaties uit te voeren waardoor deze vaak bij patiënten thuis plaats vonden. Voor interne patiënten was amper ruimte. De roep om een gemeentelijk streekziekenhuis werd jaarlijks luider. Want ook het bestaande ziekenhuis in Wormerveer bood weinig mogelijkheden, de heelkundige en interne afdelingen waren in twee afzonderlijke ver van elkaar verwijderde gebouwen ondergebracht. Bovendien boden zich meer patiënten aan, vorderde de medische wetenschap en werd meer gebruik van medische apparatuur gemaakt. In 1928 nam de gemeenteraad een voorstel aan om te komen tot een nieuw te bouwen Gemeente Ziekenhuis. De kosten werden op een half miljoen geraamd.

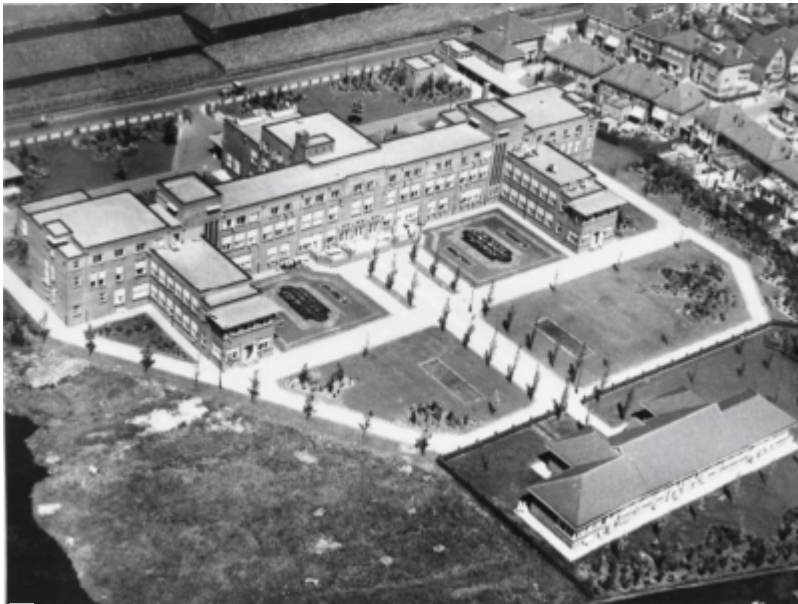

Binnen de Zaanse gemeenteraad werd enkele maanden gesteggeld over de noodzaak en vooral de kosten die een nieuw ziekenhuis met zich mee brachten. De totale bouwkosten zouden tenminste f 700.000 van de gemeente vorderen hetgeen de krachten van de gemeente overtrof.

Raadslid Fermie van Middenstand merkte op, dat aan de huidige toestand een einde moest komen. Indien geen nieuw ziekenhuis werd gebouwd zou het bestaande ziekenhuis in Wormerveer belangrijke financiële offers van de gemeente vragen. Werd het gevoteerde bedrag niet verhoogd dan zal een ziekenhuis gebouwd kunnen worden wat slechts ingericht is voor zeventig lieden, dit was voor een gemeente als Zaandam onvoldoende. Na uitvoerige debatten, waarbij er op gewezen werd, dat Openbare Werken de plannen niet voldoende had voorbereid, werd de voordracht van B. en W. verhoogd met f 25.000 voor renteverlies, met dertien tegen zeven stemmen aangenomen.

In 1929 moest de gemeenteraad zich opnieuw over een voorstel voor een ziekenhuis buigen. In het eerste voorstel bleken zaken als centrale verwarming en de elektrische installatie niet te zijn opgenomen; de kosten komen nu op f 625.000,00. Begin 1930 werd besloten zo spoedig mogelijk met de bouw aan te vangen.

Jan Schipper ontwierp een gebouw met veel raampartijen en met kenmerken van de Amsterdamse Schoolstijl. Het moest een gebouw zijn dat minstens honderd jaar mee zou moeten gaan. De bouw van het gemeenteziekenhuis was in handen van de Zaanse Coöperatieve Bouwersbond en vorderde gestaag. Eind 1930 ging de laatste paal de grond in.

Het gemeenteziekenhuis aan de nog niet bebouwde Frans Halsstraat. Rechts onderin de barakken voor patiënten met een besmettelijke ziekte.

Het eerste fraaie en volwaardige Zaanse ziekenhuis werd [op 2 december 1931 geopend](#) aan de Frans Halsstraat 29. Het kende een capaciteit van 138 bedden met een mogelijkheid tot uitbreiding naar 168 bedden. In de Zweedse barakken werden patiënten met besmettelijke ziekten behandeld. De telefooncentrale was dag en nacht bereikbaar dankzij drie lijnen.

Het maakte door de opzet, bouw, plaatsing van de bijgebouwen en de aanleg van een grote tuin een flinke indruk. Het was gebouwd in de rustige Schilderswijk, dicht bij de grens met Koog aan de Zaan. Gemakkelijk bereikbaar voor patiënten uit de Zaangemeenten, waarmee het als centraal ziekenhuis voor de Zaanstreek dienst kon doen. De gemeente was in het trotse bezit gekomen van een modern en volledig ingericht ziekenhuis, waarbij luxe zorgvuldig werd vermeden.

Het gebouw telde drie verdiepingen, beneden voor de interne patiënten, op de eerste verdieping de heelkundige afdeling en die voor verloskunde, de bovenverdieping werd ingericht voor het verplegend en het huishoudelijk personeel. Onder het administratiegebouw werd de centrale verwarming aangebracht die het complex voorziet van heet water en stoom voor bad- en operatiekamer en voor de zomerverwarming. Het ziekingedeelte bestond uit vier vrijwel gelijke delen, twee boven en twee beneden, die elk een verpleegeenheid vormden. Er waren vier grote zalen voor dertien patiënten elk. Tezamen bood het ziekenhuis plaats voor ongeveer honderd patiënten.

De barakken voor besmettelijke ziekten, die apart stonden, telden tezamen 25 bedden. De polikliniek vormde een op zichzelf staande afdeling. Het gebouw bevatte een afzonderlijke lokaliteit voor de nabehandeling. Het instrumentarium, uit het oude ziekenhuis overgebracht, werd aangevuld met enige nieuwe instrumenten; onder meer werd een nieuw röntgenapparaat geplaatst, ingesteld voor long- en hartopnames. De totale kosten van het ziekenhuis bedroegen ongeveer 750.000 gulden.

In 1965 kwam het nieuwe [Julianaziekenhuis](#), vanaf 1987 [De Heel](#) en vanaf 2004 [Zaans Medisch Centrum ZMC](#), gereed en stond het gebouw aan de Frans Halsstraat leeg. Het is aan de inspanningen van onder meer de arts D. van Leeuwen te danken, dat hier een groot aantal sociaal-geneeskundige instellingen huisvesting kreeg. Nadat deze waren vertrokken zou het inmiddels als Van Raaltencentrum gedoopte pand kennis maken met de slopershamer. Daar kwam veel verzet tegen. Na enige jaren leegstand en voor de omwonenden wat hinderlijke krakersactiviteiten werd het pand

geheel en al aangepast aan de eisen van de 21-ste eeuw en verbouwd tot appartementencomplex.

Het fraai verbouwde pand maakte daarop deel uit van het [Dr. C.W.H. van Raaltenpark](#).

[ziekenhuis](#), [hospitaal](#)

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=gemeenteziekenhuis_frans_halsstraat&rev=1558123314

Last update: **2019/05/17 22:01**

